

Lokale bodemverontreiniging

1. Omschrijving

Ook wel 'puntverontreiniging' genoemd. Vaak te relateren aan lokale bedrijvigheid, zoals grootschalige bedrijven (industriële installaties, afvalstortplaatsen en gasfabrieken), kleinschalige bedrijven (chemische wasserijen, leerlooierijen) en illegaliteiten (dumpen/storten, illegale XTC productie, ongecontroleerde opslag bestrijdingsmiddelen nu en in het verleden e.a.).

In Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen historische verontreiniging (van voor 1987) en nieuwe verontreinigingen. Uit inventarisaties volgt een werkvoorraad van 430.000 locaties waarvan het onderzoek of de sanering loopt of die zullen worden onderzocht. Na voltooiing van het onderzoek zullen er waarschijnlijk nog 6.500-7.500 te saneren of beheersen (spoed)locaties met onaanvaardbare risico's overblijven en circa 50.000 locaties die op termijn of bij gebruikswijzigingen gesaneerd of beheerst zullen moeten worden (RIVM, 2007). Bij voorkeur wordt de laatste categorie aangepakt in samenloop met maatschappelijke ontwikkelingen. Nieuwe verontreinigingen (ontstaan na 1987) dienen terstond ongedaan te worden gemaakt (artikel 13 Wet Bodembescherming).

Bestuurlijke en Fysieke schaal: Lokaal

2. Valkuilen en Kansen

- Kans: Betrekken van marktpartijen (bijvoorbeeld met behulp van de Bedrijvenregeling) en aansluiten bij maatschappelijke en economische ontwikkeling van een gebied.
- Kans: De oplossing van het probleem bodemverontreiniging hoeft niet overal hetzelfde te zijn, maar kan aansluiten op lokale omstandigheden en lokaal bodemgebruik.
- Kans: Gebiedsgerichte aanpak van meerdere gevallen van verontreiniging kan kostenbesparend zijn en vervuilers stimuleren om gezamenlijk een oplossing te zoeken en financieren.
- Valkuil: Lokale verontreinigingen kunnen de oorzaak zijn van stagnatie voor de economische ontwikkeling en schade aan het imago.
- Valkuil: Lokale verontreinigingen kunnen onaanvaardbare risico's voor mens en milieu veroorzaken. In dat geval dient men direct maatregelen te nemen.
- Valkuil: Vaak wordt niet voldoende budget gereserveerd voor nazorg van een locatie.
- Kans: De aanpak van lokale bodemverontreiniging kan eventueel worden gecombineerd met verschillende vormen van ondergronds ruimtegebruik zoals warmte koudeopslag (WKO) en wateropslag. Het combineren van saneringen met ondergronds ruimtegebruik werkt kostenbesparend.

Valkuil: Een risico van grootschalige overstromingen door klimaatverandering is het lek slaan van opslagtanks met giftige stoffen in het stedelijke gebied ook vinden er door overstromingen veranderingen plaats in de geohydrologie. Ook vernatting en verdroging hebben effect op bodemprocessen. In tijden van extreme droogte en hitte kunnen risico's ontstaan door verhoogde uitdamping van stoffen in het geval van vluchtige stoffen in het brongebied van een verontreiniging. Verhoging van de concentraties van stoffen in het bodemwater.

3. Referentiekader

Er is vanaf eind jaren tachtig uitgebreide regelgeving, Wet bodembescherming (Wbb), ontwikkeld met betrekking tot bodemverontreiniging en sanering. Er zijn normen voor chemische bodemkwaliteit waaraan het bevoegd gezag dient te voldoen. Op 1 januari 2006 is de gewijzigde Wet bodembescherming in werking getreden. Medio 2007 is het Besluit Bodemkwaliteit in werking getreden.

4. Indicatoren

Aanwezigheid van verontreiniging boven bodemgebruikswaarden of interventiewaarden: concentratie van een bepaalde stof met een risico voor mens of milieu.

5. Actoren

Gemeenten, provincies, bedrijfsleven, burgers, waterbeheerders, etc.

6. Voorbeeld ambitie

De landelijke ambitie is dat in 2030 de bodemkwaliteit in Nederland overal moet voldoen aan het gewenste gebruik (MNP-3) Saneringen worden zoveel mogelijk in samenloop met maatschappelijke ontwikkelingen (economische- en ruimtelijke ontwikkelingen) uitgevoerd. Onaanvaardbare risico's (bij huidig gebruik) voor mens en ecosysteem of de risico's van verspreiding dienen voor 2015 ongedaan te worden gemaakt of beheerst.

7. Aanpak en instrumenten

Belangrijke financieringskaders zijn de Wbb-bijdrage regelingen, Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) en financiering door marktpartijen. Ook zijn er ondersteuningsregelingen (bijvoorbeeld de Bedrijvenregeling) van provincies en het Ministerie van Economische Zaken en voor landelijk gebied van het Ministerie van Landbouw en Visserij. De bevoegde overheden bodemsanering stellen 5 jaarlijks een programma voor de aanpak samen en rapporteren jaarlijks gezamenlijk aan de Tweede Kamer over de landelijke voortgang. De systematiek van de aanpak is beschreven in de Leidraad bodembescherming. Technieken en aanpak zijn beschreven op [bodemrichtlijn](#).

Toetsing aan interventiewaarden (vaststelling ernst) en de bepaling van de spoedeisendheid middels het saneringscriterium en [Sanscrit](#) (vanaf 2006, [Circulaire Bodemsanering](#)).

Bij inschatting van de omvang van ecologische problemen is de Triade-methode inzetbaar.

8. Relatie met andere thema's

Heeft invloed op het thema:

Ondergronds ruimtegebruik: Verontreinigende stoffen kunnen gebouwen aantasten. Bij de aanleg van ondergrondse voorzieningen kunnen afsluitende lagen doorbroken worden, wat kan leiden tot toenemende verspreiding van verontreiniging.

Waterbodem: Verontreinigende stoffen kunnen uitspoelen naar het oppervlaktewater en de waterbodem. Verontreinigde bagger op de kant beïnvloedt de bodemkwaliteit vaak negatief.

Grondwater: Verontreiniging kan uitspoelen naar het grondwater en via grondwater verder verspreiden naar bijvoorbeeld drinkwaterwingebieden.

Grondverzet: Verontreinigde grond kan bij grondverzet niet ongecontroleerd geplaatst worden. Grondverzet kan plaatsvinden om lokale verontreiniging op te ruimen (in relatie met reiniging, gecontroleerde stort of aangepast gebruik). Ook kan er grondverzet van schone grond nodig zijn om de verontreiniging te ontsluiten (dan is ruimtebeslag vaak meer het probleem).

Wordt beïnvloedt door het thema:

Warmte koudeopslag: Door aanleg van WKO-systemen kan de hydrologie van een grondwaterverontreiniging worden beïnvloed.

9. Informatie

[Bodemrichtlijn](#)

[Bodemloket](#)

[Sanscrit](#)

[BodemVizier](#)

10. Wat moet ik en wat mag ik niet als gemeenteambtenaar doen?

Wet bodembescherming: Bij nieuwe verontreiniging handhaven van de zorgplicht door het College van Burgemeester en Wethouders samen met de Minister van IenM, Gedeputeerde Staten en de waterkwaliteitsbeheerder. Indien het College van Burgemeester en Wethouders bevoegd is om een vergunning voor een inrichting, in de zin van de Wet milieubeheer, te verlenen is het College van Burgemeester en

Wethouders primair het bevoegd gezag om bij nieuwe verontreiniging de zorgplicht te handhaven. Bij historische verontreiniging treedt de bevoegd gezag gemeente (het College van Burgemeester en Wethouders) handhavend op.

Circulaire bodemsanering: Het College van Burgemeester en Wethouders dient, bij het beoordelen van saneringen, tenminste rekening te houden met de hierin opgenomen uitwerking van de wettelijke saneringsdoelstelling (artikel 38 van de Wet bodembescherming)

Besluit Bodemkwaliteit: Het College van Burgemeester en Wethouders is belast met het toezicht houden op de naleving van de regels, de handhaving van deze regels, het in ontvangst nemen van meldingen en, in beperkte mate, het vaststellen van nadere eisen.